

European Movement Serbia

Sećanje na dr Erharda Buseka

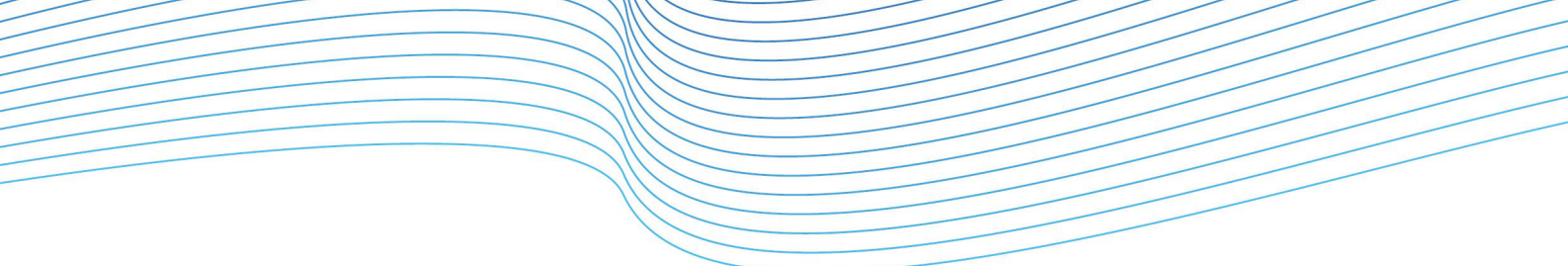
Da li je Zapadnom Balkanu potreban reset multilateralne saradnje?
Pakt za stabilnost, RCC i četvrt veka regionalne saradnje u Jugoistočnoj Evropi

Na prelazu u 21. Vek, Evropska unija pokrenula je niz inicijativa sa ciljem da obnovi prekinute veze i na novim osnovama podstakne multilateralnu saradnju na Zapadnom Balkanu. U tom okviru osnovan je Pakt za stabilnost Jugoistočne Evrope, koji je delovao od 1999. do 2008. godine. Tokom tog perioda, Pakt je predstavljao ključni mehanizam za regionalnu saradnju i inkubator za desetine regionalnih foruma i inicijativa, kao jedinstvena platforma koja je doprinela prevazilaženju nasleđa sukoba iz prošlosti, obnavljanju poverenja i jačanju odnosa između zemalja regiona i Evropske unije. 2008. godine Pakt za stabilnost prerastao je u novu instituciju: Savet za regionalnu saradnju (RCC), sa ciljem da se ojača uloga i odgovornost samih zemalja regiona i njihovih stručnjaka kao glavnih nosilaca saradnje.

Dr Erhard Busek ostaje upamćen kao istaknuti austrijski državnik koji je dugi period obavljao funkciju specijalnog koordinatora Pakta za stabilnost (2002–2008). U toj ulozi imao je presudnu ulogu u unapređenju regionalne saradnje, uključujući uspostavljanje regionalne zone slobodne trgovine (današnja CEFTA) i brojne druge inicijative i institucije. Takođe je imao ključnu ulogu i u procesu transformacije Pakta za stabilnost u RCC 2008. godine, ostavivši za sobom trajno nasleđe koje i danas oblikuje regionalnu saradnju.

Tokom protekle dve decenije, regionalna saradnja na Zapadnom Balkanu ostvarila je značajan napredak. Danas obuhvata više od stotinu institucija, organizacija, inicijativa i foruma, međuvladinih i neformalnih u kojima učestvuju civilno društvo, poslovna zajednica i strukovna udruženja. Te inicijative imaju dvostruku ulogu: s jedne strane jačaju međusobne veze unutar regiona, a s druge predstavljaju temelj i pokretačku snagu postepenog približavanja regiona Evropskoj uniji, uz podršku RCC-a i Berlinskog procesa.

Danas se naš region, zajedno sa ostatkom Evrope, suočava sa dubokim geopolitičkim, demografskim, tehnološkim i ekonomskim promenama. Istovremeno, zemlje Zapadnog Balkana se i dalje bore sa unutrašnjim političkim izazovima koji imaju šire regionalne i evropske posledice. Dok su pojedine države Balkana, uključujući delove nekadašnje Jugoslavije, već članice Evropske unije, proces pristupanja ostatka regiona ostaje nedovršen, a samo nekoliko preostalih zemalja trenutno deluje spremno da iskoristi priliku za ubrzano proširenje EU do kraja ove decenije.

Evropski pokret u Srbiji, u znak sećanja na dr Erharda Buseka, organizuje ovaj javni panel kako bi se otvorio razgovor o potrebi za resetovanjem regionalne saradnje u vremenu globalne militarizacije, novih bezbednosnih pretnji i brzih demografskih i tehnoloških promena. Diskusija će se baviti ključnim pitanjima kao što su: prevazilaženje preostalih posledica sukoba iz devedesetih, podsticanje saradnje umesto konfrontacije, jačanje regionalne integracije u okviru Jedinstvenog tržišta EU i Plana rasta za Zapadni Balkan, kao i suočavanje sa izazovima autoritarizma i populizma i njihovim uticajem na stabilnost i saradnju u regionu.

AGENDA

**Evropska kuća (Zmaj Jovina 8, Belgrade)
ponedeljak 24. novembar 2025. godine, 15.00-18.00h**

Uvodna obraćanja:

- Duško Lopandić, predsednik Foruma za međunarodne odnose Evropskog pokreta u Srbiji
- Predstavnik iz Austrije (TBC)

Panel 1: Dostignuća Pakta za stabilnost Jugoistočne Evrope

Potvrđeni govornici:

- Pavle Janković, šef političkog odeljenja Saveta za regionalnu saradnju
- Goran Svilanović, bivši generalni sekretar Saveta za regionalnu saradnju i bivši predsedavajući Radne grupe I (demokratizacija i ljudska prava) Pakta za stabilnost JIE
- Srđan Cvijić, predsednik Međunarodnog savetodavnog odbora Beogradskog centra za bezbednosnu politiku i bivši savetnik u Paktu za stabilnost JIE

Moderator: Jelica Minić, predsednica Istraživačkog foruma Evropskog pokreta u Srbiji

Panel 2: Is There a Need for a Reset of Cooperation in the Western Balkans?

Potvrđeni govornici:

- Matej Zakonjšek, direktor Stalnog sekretarijata Transportne zajednice
- Dragan Đukanović, profesor Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Beogradu
- Dragana Đurica, generalna sekretarka Evropskog pokreta u Srbiji i bivša viša ekspertkinja u Savetu za regionalnu saradnju

Moderator: Vladimir Međak, potpredsednik Evropskog pokreta u Srbiji